Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0190

Koraki na poti k skrbstveni družbi: odpravljanje vrzeli med spoloma pri oskrbi

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 21. maja 2026 o korakih na poti k skrbstveni družbi: odpravljanje vrzeli med spoloma pri oskrbi (2025/2039(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji in zlasti člena 2,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti členov 8, 19, 153 in 157,

– ob upoštevanju desetletja OZN za zdravo staranje[1] pod vodstvom Svetovne zdravstvene organizacije in zlasti njegovih „omogočitvenih dejavnikov“, povezanih z zagotavljanjem celostne oskrbe in dostopom do dolgotrajne oskrbe;

– ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, zlasti njegovih načel o enakosti spolov, usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, negi in varstvu ter podpiranju otrok, vključevanju invalidov, skupnosti skupne odgovornosti in pravici do dolgotrajne oskrbe, ter akcijskega načrta Komisije za spodbujanje socialnega gospodarstva in ustvarjanje delovnih mest,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2020 z naslovom Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025 (COM(2020)0152) in njene Deklaracije o načelih za spolsko enakostno družbo,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 3. marca 2021 z naslovom Unija enakosti: strategija o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 (COM(2021)0101),

– ob upoštevanju Konvencije OZN o pravicah invalidov in tega, da jo je

---

1 Svetovna zdravstvena organizacija, *WHO's work on the UN Decade of Healthy Ageing (2021–2030)* (Delo SZO v zvezi z desetletjem OZN za zdravo staranje (2021–2030)).

EU ratificirala,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 7. septembra 2022 o evropski strategiji oskrbe (COM(2022)0440), Priporočila Sveta z dne 8. decembra 2022 o vzgoji in varstvu predšolskih otrok: barcelonska cilja za leto 2030[2] in Priporočila Sveta z dne 8. decembra 2022 o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe[3],

– ob upoštevanju akcijskega načrta za evropski steber socialnih pravic, krovnih ciljev za leto 2030 in pregleda socialnih kazalnikov EU;

– ob upoštevanju Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu[4],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2019/1158 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja staršev in oskrbovalcev ter razveljavitvi Direktive Sveta 2010/18/EU[5] (direktiva o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 o strategiji EU za enakost spolov[6],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 5. julija 2022 z naslovom Na poti k skupnim evropskim ukrepom na področju oskrbe[7],

– ob upoštevanju evropskega načrta za boj proti raku (COM(2021)0044),

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. februarja 2022 o krepitvi Evrope v boju proti raku – za celovito in usklajeno strategijo[8],

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2022/2041 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o ustreznih minimalnih plačah v Evropski uniji[9],

– ob upoštevanju poročila Maria Draghija z dne 9. septembra 2024 z naslovom *The future of European competitiveness* (Prihodnost

---

2 UL C 484, 20.12.2022, str. 1.
3 UL C 476, 15.12.2022, str. 1.
4 UL L 204, 26.7.2006, str. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/54/oj.
5 UL L 188, 12.7.2019, str. 79, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/1158/oj.
6 UL C 456, 10.11.2021, str. 208.
7 UL C 47, 7.2.2023, str. 30.
8 UL C 342, 6.9.2022, str. 109.
9 UL L 275, 25.10.2022, str. 33, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2041/oj.

evropske konkurenčnosti),

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2023/970 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 2023 o krepitvi uporabe načela enakega plačila za enako delo ali delo enake vrednosti za moške in ženske s preglednostjo plačil in mehanizmi za izvrševanje[10] (direktiva o preglednosti plačil),

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 15. novembra 2023 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi nabora talentov EU (COM(2023)0716),

– ob upoštevanju Direktive (EU) 2024/2831 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu[11],

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 3. decembra 2024 o zagotavljanju usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja ter enakosti spolov za vse generacije v kontekstu demografskih izzivov, ki jih je Svet za zaposlovanje, socialno politiko, zdravje in varstvo potrošnikov (EPSCO) odobril na seji 2. decembra 2024,

– ob upoštevanju sklepov Sveta z dne 4. decembra 2024 o pomanjkanju delovne sile in spretnosti v EU: mobilizacija neizkoriščenega potenciala delovne sile v Evropski uniji, ki jih je Svet EPSCO odobril na seji 2. decembra 2024,

– ob upoštevanju okvira ukrepov za zadržanje in zaposlovanje delavcev v službah socialnega varstva, ki ga je junija 2025 sprejel evropski odbor za sektorski socialni dialog za socialno varstvo,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 20. marca 2024 z naslovom Pomanjkanje delovne sile in spretnosti v EU: akcijski načrt (COM(2024)0131),

– ob upoštevanju letnega poročila Odbora Komisije za socialno zaščito za leto 2024,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 5. marca 2025 z naslovom Unija spretnosti (COM(2025)0090),

– ob upoštevanju poročila Komisije o enakosti spolov v EU za leto 2025 in zlasti oddelka o vrzeli med spoloma pri oskrbi,

– ob upoštevanju poročila Komisije z dne 8. maja 2018 o razvoju storitev otroškega varstva za majhne otroke z namenom povečati udeležbo žensk na trgu dela, olajšati usklajevanje poklicnega in

---

10 UL L 132, 17.5.2023, str. 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2023/970/oj.

11 UL L, 2024/2831, 11.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/2831/oj.

zasebnega življenja zaposlenih staršev in omogočiti trajnostno in vključujočo rast v Evropi (barcelonski cilji) (COM(2018)0273),

– ob upoštevanju devetega poročila o ekonomski, socialni in teritorialni koheziji, objavljenega marca 2024,

– ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora z naslovom Nov model oskrbe starejših – izkušnje iz pandemije COVID-19[12],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. novembra 2018 z naslovom Storitve oskrbe v EU za večjo enakost spolov[13],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. marca 2022 z naslovom Vključevanje načela enakosti spolov v Evropskem parlamentu – letno poročilo 2020[14],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 21. januarja 2021 z naslovom Vidik enakosti spolov v obdobju krize zaradi COVID-19 in obdobju po krizi[15],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju skupnih razprav Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve in Odbora za pravice žensk in enakost spolov na podlagi člena 59 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve ter Odbora za pravice žensk in enakost spolov (A10-0083/2026),

A. ker je enakost spolov ena od temeljnih vrednot EU; ker bi bilo treba načelo vključevanja vidika spola in presečni pristop vključiti in izvajati v okviru vseh politik EU;

B. ker so v akcijskem načrtu za evropski steber socialnih pravic določene konkretne pobude za izvedbena načela, ki so nujne za oblikovanje močnejše socialne Evrope za pravični prehod in okrevanje, vključno s pobudo o dolgotrajni oskrbi;

C. ker oskrba zajema formalno in neformalno oskrbo; ker se formalna oskrba nanaša na skrbstveno delo, ki se opravlja v okviru formalnih ureditev zaposlitve, neformalna pa na skrbstveno delo, ki jo posameznik opravlja v svojem socialnem okolju in je običajno, a ne vedno, neplačana; ker zato pojem „oskrbovalec“ v skladu s skupnim dogovorom vključuje vse oblike „formalne“ in „neformalne“ oskrbe; ker ima skrbstveno delo različne oblike ter vključuje tudi nego in varstvo otrok, dolgotrajno oskrbo, zdravstveno varstvo in osebne

---

12 UL C 194, 12.5.2022, str. 19.
13 UL C 363, 28.10.2020, str. 80.
14 UL C 347, 9.9.2022, str. 139.
15 UL C 456, 10.11.2021, str. 191.

storitve; ker storitve formalne in neformalne oskrbe večinoma opravljajo ženske; ker neformalni oskrbovalci zagotavljajo oskrbo kronično bolnim osebam, invalidom ter osebam s šibkim zdravjem ali drugimi dolgotrajnimi zdravstvenimi ali potrebami po oskrbi zunaj okvira formalne oskrbe;

D. ker se v skrbstveni družbi priznava, da je oskrba temelj delovanja gospodarstev in družb; ker bi bilo treba skrbstveno delo ceniti, obveznosti oskrbe bi morale biti enakomerno porazdeljene med moškimi in ženskami, obenem pa bi bilo treba priznati zlasti pravico do oskrbe, kot je določena v evropskem stebru socialnih pravic; ker je cenovno dostopna, visokokakovostna dolgotrajna oskrba, prilagojena posamezniku, del temeljne pravice do zdravja; ker ta na pravicah temelječ pristop odraža aktualni premik pri zagotavljanju oskrbe k storitvam, ki spoštujejo avtonomijo, dostojanstvo in vključenost oseb, ki potrebujejo oskrbo, v vseh življenjskih obdobjih, zlasti glede na sedanji vpliv staranja prebivalstva na družbo; ker sektor formalne dolgotrajne oskrbe še vedno temelji na zagotavljanju storitev bivalne oskrbe, čeprav je pri oskrbi na domu in v skupnosti bolj verjetno, da se bo spoštovala pravica do neodvisnosti oseb, ki potrebujejo oskrbo;

E. ker v EU 8 % oseb, starejših od 65 let, torej več kot 7 milijonov posameznikov, prejema neformalno oskrbo, ta delež pa je še večji pri osebah, starejših od 75 let, kjer znaša 11 %; ker v Evropi poteka demografska preobrazba, ki bo v veliki meri vplivala na potrebe po oskrbi in na način upravljanja storitev oskrbe; ker je za reševanje tega izziva potreben spolno občutljiv pristop, saj bi v nasprotnem primeru lahko zmanjšali udeležbo žensk na trgu dela, s tem pa povečali neenakosti med spoloma in ogrozili dobro počutje starejših, otrok in družin; ker je treba zaradi staranja družbe v oskrbo nujno vključevati pristop, ki temelji na človekovih pravicah, je prilagojen posamezniku in zagotavlja udeležbo vseh; ker se zaradi sprememb politike in demografskih trendov vse bolj daje prednost oskrbi starejših na domu; ker se za številne potrebe starejših in invalidov lahko poskrbi z oskrbo v skupnosti, kot sta osebna asistenca in finančna stanovanjska pomoč;

F. ker na podeželskih, oddaljenih in otoških območjih ter v najbolj oddaljenih regijah primanjkuje storitev socialne oskrbe in podpornih storitev ali pa niso ustrezne, kar lahko poveča gospodarske in socialne izzive, s katerimi se morda že spoprijemajo; ker je dostop do teh storitev na teh območjih še vedno izziv, saj njihovo prebivalstvo upada in se stara, poleg tega pa ni povezljivosti in infrastrukture; ker so lahko zato ta območja manj privlačna za življenje in delo; ker to nesorazmerno vpliva na ženske, ki imajo dodatne težave z usklajevanjem poklicnega in zasebnega življenja; ker na teh območjih primanjkuje splošnih zdravnikov ter specializirane in nujne medicinske pomoči, kar povzroča slabo zdravstveno pokritost; ker bi lahko izboljšali kakovost življenja in gospodarsko blaginjo prebivalcev teh regij, če bi bila kakovostna socialna oskrba bolj

razpoložljiva; ker akterji socialnega gospodarstva zagotavljajo bistvene storitve oskrbe v skupnosti, kar povečuje vključenost, cenovno dostopnost in kakovost oskrbe, zlasti na manj pokritih in podeželskih, oddaljenih in otoških območjih ter v najbolj oddaljenih regijah, obenem pa se odzivajo na regionalne potrebe;

G. ker sta formalna in neformalna oskrba pogosto neopaženi ter v družbi in gospodarstvu premalo cenjeni, plače v sektorju dolgotrajne oskrbe in drugih socialnih storitev pa so za 21 % nižje od povprečja EU[16]; ker je družbeno dodano vrednost formalne in neformalne oskrbe pogosto težko izmeriti, osebe, ki ju zagotavljajo, pa niso ustrezno priznane, cenjene ali podprte, kar zanje pomeni dodaten fizični in psihološki napor; ker so formalni in neformalni oskrbovalci bistveni za vzdržnost evropskih zdravstvenih sistemov in sistemov oskrbe;

H. ker je velik del ekonomskih razlik med spoloma mogoče pojasniti z razlikami med spoloma pri zagotavljanju oskrbe in s podcenjevanjem sektorja formalne oskrbe, v katerem je zaposlenih veliko več žensk kot moških;

I. ker imajo dobri delovni pogoji v sektorju oskrbe ključno vlogo pri zagotavljanju visokokakovostnih storitev oskrbe;

J. ker je treba ljudem, zlasti ženskam z obveznostmi oskrbe, zagotoviti razpoložljivo, dostopno in cenovno ugodno visokokakovostno nego in varstvo otrok, če jim želimo omogočiti udeležbo na trgu dela;

K. ker naj bi po ocenah vsako leto v Evropi za neformalno oskrbo porabili 39 milijard ur, to pa ustreza ekonomski vrednosti v višini približno 576 milijard EUR, kar je približno 3,63 % evropskega bruto domačega proizvoda (BDP)[17]; ker se različne oblike neformalne oskrbe, od dnevne podpore z osebno oskrbo do občasne pomoči pri gospodinjskih opravilih, ne priznavajo ali upoštevajo dovolj; ker odgovornost za tako oskrbo nesorazmerno nosijo ženske, kar povečuje razlike med spoloma in omejuje njihovo zmožnost, da poiščejo formalno zaposlitev, zlasti mlajšim neformalnim oskrbovalkam; ker je vrzel pri negi in varstvu otrok še vedno eden najbolj perečih izzivov, s katerim se srečujejo novi starši v EU, in prizadene zlasti ženske, saj jim preprečuje ponovno vključitev na delovno mesto;

---

16 Eurofound, 2021.

17 Peña-Longobardo LM, Oliva-Moreno J., *The Economic Value of Non-professional Care: A Europe-Wide Analysis* (Ekonomska vrednost nepoklicne oskrbe: analiza na evropski ravni), International Journal of Health Policy and Management, 2022;11(10); Svetovna zdravstvena organizacija za Evropo, *Shining light on women's contributions: celebrating their role in informal care* (Vpogled v prispevke žensk: njihova pomembna vloga v neformalni oskrbi), 2024.

L. ker lahko digitalne inovacije in uporaba digitalnih zdravstvenih orodij znatno izboljšajo kakovost in dostopnost, zlasti na podeželskih, oddaljenih in otoških območjih ter v najbolj oddaljenih regijah, zato bi jih morali dejavno spodbujati in podpirati; ker vse večja vloga digitalnih platform v sektorju oskrbe vpliva na enakost spolov, saj lahko poveča že obstoječe neenakosti;

M. ker ženske sestavljajo 88,2 % delovne sile v sektorju formalne oskrbe[18], kar kaže, da psihološko in organizacijsko breme oskrbe in gospodinjskih opravil še naprej nosijo predvsem ženske;

N. ker ženske nosijo veliko večino obveznosti neformalne oskrbe, in sicer po ocenah 80 %;

O. ker to krepi trdovratne in s tem povezane razlike med spoloma po vsej EU, povečuje vrzel med spoloma pri oskrbi ter omejuje zmožnost žensk za udeležbo na trgu dela in udejstvovanje v javnem življenju ter za doseganje ekonomske neodvisnosti; ker so zaradi vztrajnih razlik med spoloma, med drugim vključno z 10-odstotno vrzeljo v stopnji delovne aktivnosti med spoloma[19], 12-odstotno plačilno[20] in 25-odstotno pokojninsko vrzeljo med spoloma[21] ter porabljenim časom za oskrbo, ženske v ranljivem položaju; ker je kljub večji ozaveščenosti o vrzeli med spoloma pri oskrbi dejanski kulturni premik k enaki porazdelitvi neplačanega skrbstvenega dela še vedno zelo oddaljen; ker se zaradi trdovratnih spolnih stereotipov, ki jih na spletu krepijo družbeni mediji, pričakuje, da bodo obveznosti oskrbe prevzele predvsem ženske in deklice; ker lahko s kulturnimi spremembami, kampanjami ozaveščanja in izobraževalnimi pobudami, s katerimi se spodbuja porazdelitev obveznosti oskrbe, ženskam omogočimo enakopravno sodelovanje v družbi in poskrbimo, da bodo lahko deklice svobodno uresničevale svoje ambicije brez nesorazmernih obveznosti oskrbe; ker so zaradi te vrzeli pri oskrbi potrebni ukrepi za spodbujanje udeležbe moških v sektorju in pravičnejšo porazdelitev obveznosti; ker je po podatkih indeksa enakosti spolov Evropskega inštituta za enakost spolov za leto 2024 povprečna ocena EU za dejavnosti oskrbe 78,7 točke, kar kaže na trdovratne razlike med spoloma pri neplačanem gospodinjskem delu, negi in varstvu otrok ter dolgotrajni oskrbi[22]; ker se delovna sila v sektorju oskrbe po vsej Evropi stara, kar povzroča izzive pri zaposlovanju in zadržanju delavcev;

P. ker ženske posledično skozi življenje za neplačano oskrbo porabijo

---

18 Evropska komisija, evropska strategija oskrbe, 2022.
19 Evropska komisija, *The gender pay gap situation in the EU* (Plačilna vrzel med spoloma v EU), 2024.
20 Evropska komisija, *The gender pay gap situation in the EU* (Plačilna vrzel med spoloma v EU), 2023.
21 Evropski inštitut za enakost spolov, Gender Equality Index (Indeks enakosti spolov), 2025.
22 Evropski inštitut za enakost spolov, 2024.

šest let življenja več kot moški[23];

Q. ker imajo ženske ključno vlogo v sektorju oskrbe in tudi po vstopu na trg dela še vedno nosijo glavno odgovornost za gospodinjsko in skrbstveno delo; ker so potrebne raziskave o porabljenem času, ki bi bile osredotočene na merjenje časa, porabljenega za skrbstveno in gospodinjsko delo; ker se zaradi obveznosti oskrbe približno 7,7 milijona žensk ne more vključiti na trg dela v primerjavi s samo 450 000 moškimi[24]; ker se nekatere ženske zaradi bremena neformalne oskrbe ne morejo v celoti vključiti na trg dela; ker neenakomerna porazdelitev neplačanega skrbstvenega dela ovira dostop žensk do zaposlitev za polni delovni čas in negativno vpliva na plačilno vrzel med spoloma[25], zaradi česar imajo manj poklicnih priložnosti ali pa celo sprejmejo ponudbe za delovna mesta, za katera je potrebna manjša raven spretnosti, kot jo imajo, kar povzroča izgubo dohodka in povečuje pokojninsko vrzel med spoloma; ker so ti škodljivi učinki tesno povezani z intenzivnostjo zagotovljene oskrbe in trajanjem obveznosti oskrbe; ker omejene zaposlitvene možnosti zaradi obveznosti oskrbe še posebej prizadenejo matere samohranilke; ker je 12,4 % gospodinjstev z otroki v EU enostarševskih; ker so ženske s 85 % nesorazmerno zastopane tudi med enostarševskimi družinami[26]; ker je zaposlena le polovica od 42,8 milijona delovno sposobnih invalidov v EU; ker so invalidke še posebej prizadete, saj jih je le 21 % zaposlenih za polni delovni čas[27];

R. ker dvojno breme, ki ga prinašata oskrba in zaposlitev, zelo omejuje čas oskrbovalcev za prostočasne dejavnosti in skrb zase, zato so neplačani oskrbovalci izpostavljeni precej večjemu tveganju (starševske) izgorelosti; ker lahko boljši dostop do storitev reproduktivnega zdravja in splava staršem pomaga pri načrtovanju družine in zmanjša stres zaradi nepričakovanih nosečnosti;

S. ker se direktiva o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja v več državah članicah ne izvaja v celoti; ker njena določba o pravici oskrbovalcev do petih delovnih dni dopusta na leto ne zadošča za zagotavljanje ustrezne oskrbe ali organizacijo formalne oskrbe in ker se za ta dopust ne uporabljajo isti zaščitni ukrepi glede plačila in dohodkovne podpore kot za druge vrste dopusta iz družinskih

---

23 Population Reference Bureau, 2023.

24 Evropski inštitut za enakost spolov, *Gender inequalities in care and pay in the EU* (Neenakosti med spoloma pri oskrbi in plačilu v EU).

25 Evropska fundacija za izboljšanje življenjskih in delovnih razmer (Eurofound), *European Quality of Life Survey 2016 – Quality of life, quality of public services, and quality of society* (Evropska raziskava o kakovosti življenja iz leta 2016 – kakovost življenja, kakovost javnih storitev in kakovost družbe), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2018.

26 Vir je Eurostat, 2023: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Young_people_-_family_and_society.

27 Indeks enakosti spolov za leto 2024.

razlogov;

T. ker je napoved Komisije, da bo do leta 2028 ocenila izvajanje direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, dobrodošla;

U. ker je dostop do cenovno dostopnih in kakovostnih storitev formalne oskrbe ključen za to, da bi bila oskrba dejansko izbira, za podpiranje oskrbovalcev ter za zmanjšanje intenzivnosti oskrbe in bremena za oskrbovalce, pri čemer je treba poudariti, da lahko s takimi storitvami pomagamo povečati udeležbo žensk na trgu dela, izboljšamo enakost spolov in raznolikost delovne sile, spodbujamo ekonomsko neodvisnost in zmanjšamo odvisnost od socialne zaščite, kar bi povečalo trajnostno gospodarsko rast;

V. ker so po podatkih fundacije Eurofound[28] formalni oskrbovalci izpostavljeni večjemu tveganju, da bodo imeli težave z duševnim zdravjem zaradi velikih čustvenih obremenitev in izpostavljenosti neprimernemu družbenemu vedenju pri delu;

W. ker je po teh podatkih eden največjih izzivov, s katerim se srečujejo neformalni oskrbovalci, družbena izolacija, tisti z intenzivnimi ali večkratnimi obveznostmi oskrbe pa so bolj izpostavljeni tveganju revščine, socialne izključenosti, osamljenosti ter težav z duševnim in telesnim zdravjem; ker obveznosti neformalne oskrbe lahko ovirajo tudi dostop oskrbovalcev do zdravstvenih storitev;

X. ker skrb za družinskega člana z izčrpavajočo boleznijo, kot so med drugim rak ali motnje spomina, pomeni nesorazmerno fizično in psihološko breme za neformalne oskrbovalce, ki se proti koncu bolnikovega življenja pogosto še poveča[29];

Y. ker je sektor oskrbe v EU in njenih državah članicah še vedno premalo priznan, cenjen in financiran, zaradi česar v njem stalno primanjkuje osebja, čeprav bi lahko po ocenah v sektorju ustvarili 8 milijonov dodatnih delovnih mest[30]; ker javne naložbe v storitve oskrbe pozitivno prispevajo k enakosti spolov in zmanjšujejo vrzel v stopnji delovne aktivnosti; ker akterji socialnega gospodarstva izboljšujejo delovne pogoje v sektorju oskrbe, saj so zanje značilni modeli participativnega upravljanja;

Z. ker se sektor oskrbe spoprijema s težavami pri privabljanju mladih

---

28 Eurofound, *Unpaid care in the EU* (Neplačana oskrba v EU), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2025.

29 Evropski inštitut za enakost spolov, *Gender Equality Index 2019: Work-life balance* (Indeks enakosti spolov za leto 2019: usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja).

30 Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, 2023.

delavcev[31];

AA. ker premajhne naložbe v storitve oskrbe nesorazmerno prizadenejo ženske in deklice, ki prevzamejo večino obveznosti neplačane oskrbe; ker bi z uvedbo standardov kakovosti za storitve oskrbe neposredno izboljšali ekonomsko neodvisnost žensk in povečali enake možnosti deklic v izobraževanju in zaposlovanju, standardi oskrbe pa bi se za ženske in deklice uporabljali kot orodje za spodbujanje enakosti spolov;

AB. ker ženske iz tretjih držav sestavljajo velik delež te delovne sile in se pogosto srečujejo z nepoštenimi delovnimi pogoji;

AC. ker je med formalnimi oskrbovalci in delavci v gospodinjstvu v Evropi precej migrantk, ki so zaradi svoje narodnosti, rase ali etničnega porekla, spola in socialno-ekonomskega položaja ter statusa glede prebivanja v zelo negotovem položaju in izpostavljene presečni diskriminaciji; ker te migrantke zapolnjujejo vrzeli pri javni in cenovno dostopni oskrbi v EU in niso obravnavane enako, kar zadeva njihove socialne pravice in dostop do ustreznih delovnih pogojev;

AD. ker so za uspešno izvajanje evropske strategije oskrbe potrebni spremljanje, preglednost in sinergije med financiranjem, raziskavami in politikami EU in držav članic, pri tem pa se je treba posvetovati z ustreznimi predstavniškimi organizacijami formalnih in neformalnih oskrbovalcev;

AE. ker je za kakovostno oskrbo potrebna dovolj velika in usposobljena delovna sila v sektorju oskrbe, ki bo imela dostojne delovne pogoje in dohodek; ker je za profesionalizacijo sektorja nujno treba vlagati v visokokakovostne možnosti poklicnega izobraževanja, usposabljanja in izpopolnjevanja za formalne oskrbovalce ter ustrezno priznavati spretnosti;

AF. ker bi s sprejetjem evropskega dogovora o oskrbi, uvedbo minimalne plače ter dostopom do visokokakovostnih in brezplačnih javnih storitev zmanjšali revščino in vrzel pri oskrbi ter plačilno in pokojninsko vrzel med spoloma;

AG. ker bi lahko z razčlenjenimi podatki in kazalniki kakovosti izboljšali spremljanje oskrbe; ker „nevidna oskrba“ pomeni, da v raziskavah številni neformalni oskrbovalci niso opredeljeni kot taki, podatki o mladih oskrbovalcih (mlajših od 18 let) pa so še posebej borni; ker v EU po ocenah skoraj četrtina mladih, starih od 15 do 17 let, nudi neplačano nego in varstvo otrok, od 8 % do 24 % pa jih nudi dolgotrajno oskrbo; ker so med mladimi oskrbovalci ženske in deklice

---

31 Raziskovalna študija Eurofounda, *Measures to tackle labour shortages: Lessons for future policy* (Ukrepi za reševanje vprašanja pomanjkanja delovne sile: spoznanja za prihodnjo politiko), 2023.

prekomerno zastopane[32];

AH. ker je v strategiji za enakost spolov za obdobje 2026–2030, objavljeni 5. marca 2026, omenjeno, da se bo evropska strategija oskrbe preoblikovala v evropski dogovor o oskrbi, ki naj bi bil predstavljen leta 2027;

Oskrba v številkah

1. poudarja, da je v EU približno 6,2 milijona formalnih oskrbovalcev[33], več kot 53 milijonov ljudi[34] pa opravlja neformalno, pogosto neplačano skrbstveno delo v svojem socialnem okolju, tako da na primer skrbijo za bolne, starejše ali invalidne družinske člane; poudarja, da od 30 % do 85 % vsega skrbstvenega dela tvori neformalna oskrba[35];

2. poudarja, da je formalno skrbstveno delo pogosto nepriznano, zanj so značilni prekarni delovni pogoji ter fizični in čustveni napor, plače v sektorju dolgotrajne oskrbe in drugih socialnih storitev so za 21 % nižje od povprečja[36], ženske pa v povprečju zaslužijo 20 % manj kot moški[37]; poudarja, da približno 60 % neformalnega skrbstvenega dela opravijo ženske[38]; ugotavlja, da približno 32 milijonov žensk vsak teden nudi neformalno oskrbo [39] in v povprečju opravi 17 ur neplačanega dela na teden;

3. ugotavlja, da ekonomska vrednost neformalnega gospodinjskega in skrbstvenega dela po svetu znaša od 10 % do 39 % BDP[40];

4. ugotavlja, da neenaka porazdelitev neformalnega skrbstvenega dela odraža neenakomerno porazdelitev plačanega dela; ugotavlja, da je 44 % žensk v EU zaposlenih za polni delovni čas v primerjavi z 58 %

---

32 Eurofound, *Unpaid care in the EU* (Neplačana oskrba v EU), Urad za publikacije Evropske unije, Luxembourg, 2025.
33 Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja, 2023.
34 Eurofound, *Unpaid care in the EU* (Neplačana oskrba v EU).
35 Evropska komisija, *Long-term care report* (Poročilo o dolgotrajni oskrbi), 2021.
36 Eurofound, *Wages in long-term care and other social services 21% below average* (Plače v sektorju dolgotrajne oskrbe in drugih socialnih storitev so za 21 % nižje od povprečja).
37 Svetovna zdravstvena organizacija, *Shining light on women's contributions: celebrating their role in informal care* (Vpogled v prispevke žensk: njihova pomembna vloga v neformalni oskrbi).
38 Eurocarers, 2021.
39 Svetovna zdravstvena organizacija, *Shining light on women's contributions: celebrating their role in informal care* (Vpogled v prispevke žensk: njihova pomembna vloga v neformalni oskrbi).
40 Agencija OZN za ženske, *Redistribute unpaid work* (Porazdelitev neplačanega dela), 2021.

moških[41];

5. poudarja, da ta neenakomerna porazdelitev obveznosti oskrbe med moškimi in ženskami oziroma vrzel med spoloma pri oskrbi posledično vpliva na plačilno in pokojninsko vrzel med spoloma; v zvezi s tem poudarja, da je plačilna vrzel med spoloma v EU leta 2024 po ocenah znašala 38 %[42]; ugotavlja, da je pokojninska vrzel med spoloma v EU pri osebah, starih 65 let in več, leta 2025 znašala 25 %[43];

6. poudarja, da je 76 % od 49 milijonov formalnih oskrbovalcev v EU žensk, pa tudi 93 % vzgojiteljev in pomočnikov učiteljev[44], 86 % delavcev v osebni oskrbi v zdravstvu in gospodinjstvih in 95 % delavcev v gospodinjstvu[45];

7. ugotavlja, da je treba sektor osebnih in gospodinjskih storitev priznati za ključen sektor in ga razviti, saj zajema vso skrbstveno delo v gospodinjstvih, vključno z neposredno (nega in varstvo otrok, dolgotrajna oskrba, oskrba starejših in invalidov, ko oskrbovalci živijo z oskrbovanci) in posredno oskrbo (kuhanje, likanje, čiščenje, vrtnarjenje, dopolnilni pouk); poudarja, da je treba priznati in podpirati delavce v tem sektorju ter vlagati vanje; ugotavlja, da te storitve podpirajo dobro počutje posameznikov in družin v domačem okolju, vključno z nego in varstvom otrok, dolgotrajno oskrbo starejših in invalidov, čiščenjem, popravili na domu, tutorstvom, vrtnarjenjem in podporo IKT[46]; poudarja, da je v EU približno 6,8 milijona[47] neprijavljenih delavcev, ki bodisi nudijo oskrbo (2,1 milijona) bodisi so neposredno zaposleni v gospodinjstvu (4,7 milijona), od tega je 90 % žensk, večinoma ženske srednjih let in

---

41 Evropski inštitut za enakost spolov: Ekvivalent polnega delovnega časa (EPDČ) v EU znaša 44 % za ženske in 59 % za moške. ***Stopnja delovne aktivnosti v ekvivalentu polnega delovnega časa primerjalno meri število delovnih ur, čeprav lahko ljudje delajo različno število ur na teden.

42 Evropski parlament, *Addressing the gender care gap: Potential European added value* (Odpravljanje vrzeli med spoloma pri oskrbi: potencialna evropska dodana vrednost).

43 Evropski inštitut za enakost spolov, *Gender Equality Index* (Indeks enakosti spolov).

44 Eurostat, Vzgojitelji in pomočniki učiteljev v EU leta 2020.

45 Študija Evropskega političnega centra z naslovom *Gender equality: Who cares? Do you?* (Enakost spolov: Kdo skrbi? Ali ti?), 2022.

46 Evropski organ za delo, 2021.

47 Eurofound, *Undeclared care work in the EU: Policy approaches to a complex socioeconomic challenge* (Neprijavljeno skrbstveno delo v EU: politični pristopi k zapletenemu socialno-ekonomskemu izzivu). Po nedavnih ocenah naj bi storitve oskrbe in storitve v gospodinjstvu v EU opravljalo 6,8 milijona neprijavljenih delavcev, od tega 2,1 milijona v sektorju oskrbe.

državljanke tretjih držav, ki so pogosto podzaposlene[48]; želi opozoriti, da je v sektorju osebnih in gospodinjskih storitev po ocenah 9,2 milijona neprijavljenih delavcev[49];

8. je seznanjen, da ugotovitve fundacije Eurofound o dolgotrajni oskrbi kažejo, da se njena intenzivnost sčasoma opazno poveča, tako za ženske kot za moške, pri čemer je bil delež neplačanih oskrbovalcev, ki so poročali, da oskrbi vsak teden namenijo več kot 20 ur, leta 2024 večji kot leta 2014; ugotavlja, da je ta trend opazen zlasti v kategoriji najbolj intenzivne oskrbe (več kot 51 ur na teden), kjer se je izrazito povečal za oba spola; poudarja, da ženske stalno poročajo o intenzivnejši oskrbi v primerjavi z moškimi v vseh obdobjih, kar kaže, da opravijo nesorazmeren delež neplačane oskrbe;

9. ugotavlja, da so neustrezni sistemi oskrbe ena glavnih ovir za odpravo razlik med spoloma na trgih dela po vsem svetu[50]; poudarja, da se je treba lotiti vprašanja delovnih pogojev, da bo zaposlitev za polni delovni čas združljiva z obveznostmi oskrbe, in sicer z modeli gibljivega delovnega časa ali drugimi vrstami organizacije dela, pa tudi razpoložljivostjo in dostopnostjo kakovostnih storitev oskrbe, in da je treba podpirati delovno okolje, kjer se spodbuja očetovski dopust in s tem enakomerna porazdelitev obveznosti oskrbe med pari; poudarja, da imajo pri tem pomembno vlogo tudi delodajalci;

10. poudarja, da je treba odpraviti vrzel v stopnji delovne aktivnosti med spoloma, tako da se reši vprašanje diskriminacije pri delu in oblikujejo družinam prijazna delovna mesta, izvajati strategije za povečanje prožnih ureditev dela in druge ukrepe ter zmanjšati ovire za očete pri izrabi starševskega, očetovskega ali oskrbovalskega dopusta, obenem pa je treba dejavno spodbujati kulturo enake zastopanosti žensk; poudarja, da je treba obenem odpraviti družbeno in kulturno stigmatizacijo formalne oskrbe, zlasti nege in varstva otrok;

11. poudarja, da je treba na različnih področjih življenja sočasno obravnavati kulturne ovire in tradicionalne spolne vloge, če želimo

---

48 Eurofound, *Undeclared care work in the EU:*Policy approaches to a complex socioeconomic challenge (Neprijavljeno skrbstveno delo v EU: politični pristopi k zapletenemu socialno-ekonomskemu izzivu).

49 Eurofound, *Undeclared care work in the EU:*Policy approaches to a complex socioeconomic challenge (Neprijavljeno skrbstveno delo v EU: politični pristopi k zapletenemu socialno-ekonomskemu izzivu). Stran 7: Po nedavnih ocenah naj bi storitve oskrbe in storitve v gospodinjstvu v EU opravljalo 6,8 milijona neprijavljenih delavcev, od tega naj bi jih 2,1 milijona opravljalo delo v sektorju oskrbe, 4,7 milijona pa naj bi jih bilo neposredno zaposlenih v gospodinjstvu. Če se uporabi širša opredelitev, je v sektorju osebnih in gospodinjskih storitev po ocenah kar 9,2 milijona neprijavljenih delavcev.

50 Svetovni gospodarski forum, Global Gender Gap Report (Poročilo o razlikah med spoloma v svetu), 2023.

odpraviti vrzel med spoloma pri oskrbi;

12. ugotavlja, da naj bi se javnofinančni odhodki za dolgotrajno oskrbo z 0,8 % BDP leta 2022 povečali na 1,7 % BDP do leta 2050[51]; poudarja, da je treba zagotoviti ustrezno in vzdržno financiranje[52];

13. poudarja, da bo do leta 2070 skoraj 30 % prebivalcev v EU starih 65 let ali več[53], kar bi lahko skupaj z drugimi dejavniki, kot so daljša življenjska doba in vse večje potrebe invalidov po oskrbi, povečalo povpraševanje po storitvah oskrbe, ki močno bremenijo sisteme zdravstvenega in socialnega varstva, število oseb, ki potrebujejo dolgotrajno oskrbo, pa naj bi se predvidoma povečalo s 30,8 milijona leta 2019 na 38,1 milijona leta 2050[54]; ugotavlja, da so izziv že sedanje potrebe, saj vsaka peta oseba, ki potrebuje dolgotrajno oskrbo, do teh storitev ne more dostopati, ker so cenovno nedostopne[55];

Na poti k skrbstveni družbi

14. meni, da je v skrbstveni družbi priznano, da ima formalna in neformalna oskrba izredno pomembno vlogo v vseh življenjskih obdobjih, in da je vključena v politike, ki urejajo vse vrste oskrbe, ki jo večinoma nudijo ženske, vključno z vzgojo in varstvom predšolskih otrok ter dolgotrajno oskrbo;

15. poudarja, da je dostop do oskrbe temeljna pravica; poudarja, da je treba nujno vlagati v visokokakovostne storitve oskrbe, če naj se zagotovi enak dostop; poudarja, da je trdovratnost ovir za dostop do oskrbe neločljivo povezana z nezadostnimi naložbami v dolgotrajno oskrbo; ugotavlja, da so ženske in deklice v podeželskih, oddaljenih in najbolj oddaljenih regijah, kar zajema tudi otoke, izpostavljene večjemu tveganju revščine pri oskrbi in nimajo ustreznega dostopa do storitev; poziva k prilagojenim ukrepom, kot so mobilne storitve nege in varstva otrok ter oskrbe starejših, digitalne rešitve ter spodbude za poklicne oskrbovalce, da bi ostali na teh območjih ali se tja vrnili;

---

51 Delovni dokument služb Komisije z dne 7. septembra 2022, priložen predlogu Komisije za priporočilo Sveta o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe (SWD(2022)0441).

52 Delovni dokument služb Komisije z dne 7. septembra 2022, priložen predlogu Komisije za priporočilo Sveta o dostopu do cenovno dostopne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe (SWD(2022)0441).

53 Evropska komisija, Poročilo o staranju prebivalstva, 2021.

54 Evropska komisija, Poročilo o staranju prebivalstva, 2021.

55 Evropski parlament, Addressing the gender care gap: *Potential European added value* (Odpravljanje vrzeli med spoloma pri oskrbi: potencialna evropska dodana vrednost), str. 6, 2025. Po ocenah vsaka peta oseba (19 %), ki potrebuje storitve dolgotrajne oskrbe, do njih ne more dostopati. Tako pri moških kot pri ženskah je glavni razlog za to cenovna dostopnost.

16. meni, da bremena obveznosti oskrbe ne bi smele nesorazmerno nositi ženske ter da bi morale države članice spodbujati, da bi se moški in ženske v enaki meri ukvarjali z nego in varstvom otrok, oskrbo starejših, dolgotrajno oskrbo ter oskrbo invalidnih družinskih članov, pa tudi prevzemali druge obveznosti neformalne oskrbe;

17. podpira enakost spolov pri obveznostih oskrbe, tako da se spodbuja enakomerna porazdelitev obveznosti oskrbe, zagotovijo dostop do visokokakovostnih, cenovno ugodnih in dostopnih storitev oskrbe, starševski dopust in enako plačilo za enako delo, ponudijo prožne ureditve dela in zagotovijo pošteni delovni pogoji s podporo na delovnem mestu, sistemi zaposlovanja in ukrepi za podpiranje oskrbe na domu;

18. poziva, naj se izvajajo kampanje ozaveščanja, s katerimi bi moške spodbujali, naj prevzamejo enak delež obveznosti oskrbe, ženskam pa tako omogočili večjo udeležbo v delovni sili, pri čemer je treba upoštevati učinek družbenih medijev, se še bolj boriti proti spolnim stereotipom ter izvajati izobraževalne pobude in druge ukrepe, kot je spodbujanje kulture, ki ceni in podpira to enakopravno zastopanost pri oskrbi, na delovnem mestu; poziva, naj se začnejo izvajati kampanje ozaveščanja na ravni EU, s katerimi bi ovrednotili skrbstveno delo in nasprotovali tradicionalnim spolnim stereotipom;

19. zato poudarja, da bi bilo treba pri negi in varstvu otrok upoštevati potrebe staršev po oskrbi med počitnicami in delovnim časom; poudarja, da je treba razviti cenovno ugodno, dostopno in kakovostno vzgojo in varstvo predšolskih otrok, ki bo staršem, zlasti pa ženskam, olajšala ponovno vključitev na delovno mesto; poudarja, da je vrzel pri negi in varstvu otrok, ko družine porabijo ves svoj dopust za nego in varstvo otroka, a še ne morejo v celoti dostopati do storitev nege in varstva otrok[56], še vedno eden najbolj perečih izzivov za starše po Evropi; ugotavlja, da se morajo družine spoprijemati z zapletenimi vprašanji glede nege in varstva otrok brez ustrezne podpore ter pogosto sprejeti težke odločitve o zaposlitvi, finančnih zadevah in obveznostih oskrbe;

20. priznava pomen in družbeno vrednost medgeneracijskih prispevkov k oskrbi, na primer starih staršev, ki redno skrbijo za svoje vnuke, da so lahko starši, zlasti matere, zaposleni za polni delovni čas;

21. poudarja, da je treba ustrezno izvajati učinkovite ukrepe in politike, vključno z direktivo o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, da bi zagotovili resnično usklajenost poklicnega in zasebnega življenja; poziva Komisijo, naj skrbno spremlja izvajanje te direktive, in poudarja, da je treba izvrševati veljavne pravne okvire in poskrbeti za njihovo učinkovitost ter tako odpraviti plačilno in pokojninsko

---

56 Evropski observatorij za družinsko politiko, *Childcare Gap In The European Union:* A 2025 Overview (Vrzel pri negi in varstvu otrok v Evropski uniji: pregled za leto 2025).

vrzel med spoloma;

22. poziva države članice, naj omogočijo več kot minimalnih pet dni oskrbovalskega dopusta na leto, kot je določen v direktivi o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, in poskrbijo, da bo ustrezno plačan in tako dejansko dostopen vsem oskrbovalcem;

23. poudarja, da so izredno pomembni ciljno usmerjeni ukrepi za spodbujanje prožnih in družinam prijaznih ureditev dela, vključno z delom na daljavo, gibljivim delovnim časom, oskrbovalskim dopustom in možnostmi dela s krajšim delovnim časom, ter pobude in posebni ukrepi v zvezi s politikami na področju starševskega dopusta, če naj se ženskam in moškim omogoči boljše usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja; poudarja pomen pravične porazdelitve starševskega dopusta med staršema in njen učinek na spodbujanje spolsko enakostne družbe;

24. poudarja, da formalni oskrbovalci nudijo izredno pomembno podporo; poudarja, da mora vsa ciljna podpora za oskrbovalce upoštevati njihove pravice ter vključevati psihološko podporo, storitve nadomestne podpore, zdravstvene storitve in prožne ureditve dela (dopust, delovni čas, delo na daljavo) brez izgube plačila ali pravic zaradi usklajevanja obveznosti oskrbe in zaposlitve; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo pristope k oskrbi, pri katerih se upošteva travma in podpira duševno zdravje ter priznavajo psihosocialna tveganja za delavce in oskrbovance; poudarja, da morata te ukrepe spremljati pravična plača in socialna zaščita formalnih oskrbovalcev, da bi poskrbeli za kakovostna delovna mesta in prilagojeno podporo za oskrbovalce, katerih poklicno pot so prekinile zdravstvene obveznosti, da bi spodbujali njihovo ponovno vključevanje, finančno neodvisnost in dobro počutje;

25. meni, da morajo biti vsi ti ukrepi in ukrepi iz evropske strategije oskrbe namenjeni podpiranju družin in oskrbovalcev, spodbujanju zaposlenosti žensk in odpravljanju vrzeli med spoloma pri oskrbi; poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti staršem invalidnih otrok, ki se zaradi obveznosti dolgotrajne oskrbe spoprijemajo z večjimi ovirami za udeležbo na trgu dela in finančno neodvisnost; poudarja, da enako velja za oskrbovalce invalidnih in kronično bolnih sorodnikov; poudarja, da je lahko oskrba sorodnika z dolgotrajno boleznijo zamudna, naporna in čustveno izčrpavajoča izkušnja, ki zelo obremeni neformalne oskrbovalce; poudarja, da je v teh primerih potrebna podpora zdravstvenih delavcev; ugotavlja, da je treba oblikovati politike, s katerimi se sočasno krepi sektor oskrbe, zagotavlja dostop do visokokakovostnih storitev oskrbe v skupnosti in spodbuja enako plačilo za enako delo za (ponovno) vključevanje neformalnih oskrbovalcev, zlasti žensk, na trg dela;

26. meni, da bi bilo treba v večletnem finančnem okviru za obdobje 2028–2034 posebno pozornost nameniti sektorju oskrbe; poudarja, da bi morali na tem področju zagotoviti zadostna finančna sredstva, s

katerimi bi podprli izvajanje evropske strategije oskrbe in evropskega stebra socialnih pravic;

27. poudarja, da skrbstvena družba združuje različne modele oskrbe, na primer javnih ali zasebnih ponudnikov, samozaposlenih oskrbovalcev ali oskrbovalcev, ki jih družine zaposlijo neposredno, in spodbuja deinstitucionalizacijo oskrbe s storitvami na domu in storitvami oskrbe v skupnosti; poudarja, da pristopi, ki temeljijo na skupnosti, in medgeneracijski pristopi k oskrbi spodbujajo solidarnost, zmanjšujejo družbeno izolacijo ter spodbujajo odpornost v družinah in soseskah; poudarja, da je treba ohraniti pravico do izbire modela oskrbe, da bi ohranili dostojanstvo oskrbovalcev in oskrbovancev, pa tudi njihovo avtonomijo, neodvisnost, dobro počutje in vključenost v skupnost, pri tem pa upoštevati potrebe in želje oskrbovancev ter poskrbeti za zaščito pred nasiljem na podlagi spola v okolju, kjer poteka oskrba, in za ustrezno in posamezniku prilagojeno podporo za neformalne oskrbovalce; se zaveda, da sektor formalne dolgotrajne oskrbe še vedno temelji predvsem na bivalni oskrbi, čeprav se z oskrbo na domu in v skupnosti bolje podpira pravica oseb, ki potrebujejo oskrbo, do samostojnega življenja; ugotavlja, da je nujno treba dati prednost pristopu, ki je prilagojen posamezniku, temelji na pravicah in ljudem omogoča, da prejmejo oskrbo na domu in polno sodelujejo v družbi;

28. poudarja, da ženske, ki so prekinile poklicno pot zaradi obveznosti oskrbe in gospodinjskih obveznosti, nujno potrebujejo ciljne programe za usposabljanje, izpopolnjevanje in preusposabljanje ter podporo za (ponovno) vključevanje na trg dela brez kakršne koli oblike diskriminacije, da bi podprli njihov stalni strokovni razvoj in enake možnosti na trgu dela; poleg tega poudarja, da imajo te ženske dragocena prenosljiva znanja in spretnosti za nadaljnjo zaposlitev ali podjetništvo v sektorju; poziva, naj se vzpostavijo posebni programi in podpora za priznavanje teh spretnosti z usposabljanjem, shemami certificiranja ali podporo pri ustanavljanju podjetij, da bi se lažje „ponovno vključile“ na trg dela kot posameznice z dragocenimi življenjskimi izkušnjami, na primer kot podjetnice ali osebe, ki ustvarjajo delovna mesta; poudarja, da mora biti to usposabljanje dostopno, ustrezno financirano in povezano s kakovostnimi zaposlitvenimi možnostmi;

Oskrba v središču gospodarstva

29. meni, da skrbstvena ekonomija zajema skrbstveno delo, ki ga opravlja javni in zasebni sektor, tudi mala in srednja podjetja, organizacije civilne družbe in druge vrste organizacij, socialno in solidarnostno gospodarstvo ter gospodinjstva, vključno z oskrbovalci in oskrbovanci, ter delodajalci in institucije, ki nudijo storitve oskrbe[57]; poudarja, da je treba skrbstveno ekonomijo priznati kot

---

57 Mednarodna organizacija dela, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

javno dobro in steber navzgor usmerjene socialne konvergence ter jo podpirati s stabilnimi naložbami in ustvarjanjem kakovostnih delovnih mest;

30. poudarja, da je treba okrepiti storitve dolgotrajne oskrbe, zlasti oskrbe na domu in v skupnosti, ter spodbujati razvoj tehnologije za avtomatizirano digitalno spremljanje zdravstvenega stanja;

31. se zaveda, da se podjetnice v sektorju oskrbe spoprijemajo s sistemskimi ovirami pri dostopu do kreditov in naložb; poziva Komisijo in države članice, naj razvijejo posebne programe podpore za žensko podjetništvo v sektorju oskrbe, vključno s posebnimi jamstvenimi skladi, programi mentorstva za ženske in prednostnimi merili v EU; poziva k razpisom za podjetja, ki jih vodijo ženske in uvajajo inovacije v skrbstveni ekonomiji;

32. poudarja, da je v skrbstveni ekonomiji skrbstveno delo priznano kot ključno za odpornost Evrope, saj prispeva 11 % k BDP EU, v sektorju je zaposlenih več kot 6 milijonov ljudi, večinoma ženske[58], poleg tega pa bi v njem lahko ustvarili 8 milijonov novih delovnih mest[59], in se zaveda, da neformalni oskrbovalci neprecenljivo prispevajo h gospodarstvu; ugotavlja, da bi ekonomski stroški vrzeli med spoloma pri oskrbi po ocenah lahko znašali celo od 147 do 220 milijard EUR na leto, obenem pa raziskave kažejo, da bi lahko z naložbami v sektor formalne oskrbe ustvarili pozitiven gospodarski donos, in sicer v višini vsaj 4 EUR za vsak euro, vložen v nego in varstvo otrok ali dolgotrajno oskrbo[60];

33. poudarja, da sektor strokovne oskrbe prinaša možnosti za zaposlitev in gospodarsko rast ter da se z naložbami v oskrbo neformalnim oskrbovalcem omogoča večja vključitev na trg dela;

34. spodbuja države članice, naj razvijejo lokalne in regionalne strategije oskrbe ter ciljno usmerjene ukrepe za kakovostna in trajnostna delovna mesta na podeželskih in oddaljenih območjih ter v najbolj oddaljenih regijah, s čimer bodo povečale teritorialno kohezijo in zmanjšale neenakosti na trgu dela; meni, da bi lahko ustvarjanje novih in kakovostnih delovnih mest v sektorju oskrbe, zlasti na teh območjih, podprli z instrumenti financiranja EU ter se tako spoprijeli z depopulacijo na nekaterih območjih in pomanjkanjem delovne sile; poziva Komisijo in države članice, naj bolj podprejo neprofitna socialna podjetja in organizacije; spodbuja države članice, naj olajšajo dostop do financiranja in povečajo prepoznavnost akterjev

---

58 Evropski center za razvoj poklicnega usposabljanja, *Care workers: skills opportunities and challenges (2023 update)* (Oskrbovalci: možnosti in izzivi na področju spretnosti (posodobitev leta 2023)), https://www.cedefop.europa.eu/sl/data-insights/care-workers-skills-opportunities-and-challenges-2023-update.

59 Akcijski načrt za evropski steber socialnih pravic, 2021.

60 Mednarodna organizacija dela, https://www.ilo.org/topics-and-sectors/care-economy.

socialnega gospodarstva, kot je poudarjeno v akcijskem načrtu EU za socialno gospodarstvo iz leta 2021;

35. poudarja, da so socialna podjetja in zadruge pomembni pri zagotavljanju storitev oskrbe na območjih ali za skupine prebivalstva, ki jih tradicionalni javni ali zasebni ponudniki zapostavljajo, zlasti kadar so možnosti za dobiček majhne;

36. ugotavlja, da je treba pripravi proračuna zagotoviti ustrezne naložbe v oskrbo in spremljati posledice ukrepov, povezane s spolom, ali njihovo odsotnost;

37. poudarja, da je treba formalne oskrbovalce in njihove predstavnike vključiti v vse faze oblikovanja politik, kar zajema načrtovanje, izvajanje in ocenjevanje politik, ki vplivajo nanje;

38. meni, da so v prihodnje potrebne naložbe, da bi formalnim in neformalnim oskrbovalcem po potrebi ponudili usposabljanje, vključno s ciljnim izpopolnjevanjem, zlasti na področju digitalnih spretnosti in medosebnih odnosov ter spretnosti na področju zdravstva, med drugim o tveganjih fizične ali psihološke zlorabe pri oskrbi ali v zdravstvu, ter da bi bila oskrba kakovostna in prilagojena posamezniku; vztraja, da imata izpopolnjevanje in preusposabljanje osrednjo vlogo pri upravljanju poklicne poti skozi življenje, saj se poklici v sektorju oskrbe zaradi razvoja praks, tehnologij ali celo organizacije oskrbe spreminjajo; meni, da bi bilo treba pridobljene izkušnje bolj ceniti, tako da se bolje priznajo pridobljeno strokovno znanje in kvalifikacije ter ponudijo dodatne možnosti za nadaljnje izobraževanje; poleg tega meni, da bi bilo treba spodbujati certificiranje, da bi zadostili spreminjajočim se potrebam, zlasti v zvezi s priznavanjem diplom iz poklicnega izobraževanja in usposabljanja, ter zagotovili delovna mesta z dolgoročnimi možnostmi, ki spodbujajo vključevanje in rast; poziva, naj se na ravni EU oblikujejo minimalni standardi za učne načrte usposabljanja na področju oskrbe, da bi zagotovili priznavanje kvalifikacij, prenosljivost pravic in poklicne poti delavcev;

39. ugotavlja, da v vseh gospodarskih sektorjih v Evropi primanjkuje strokovno usposobljene delovne sile, ta položaj pa še zaostruje zmanjševanje delovne sile[61]; poleg tega ugotavlja, da je ponekod pomanjkanje lahko posledica neizkoriščenosti obstoječega talenta, kar je razvidno iz velike vrzeli med spoloma v nekaterih poklicih, ali posebnih izzivov v zvezi z delovni pogoji, kot je nizko plačilo ali premajhna privlačnost;

40. poudarja, da je treba podpirati razvoj spletnih storitev in usposabljanja z boljšim internetnim dostopom in povezavami, da bi izboljšali digitalne spretnosti oskrbovalcev in oskrbovancev ter posledično kakovost oskrbe in koristi, ki jih tehnologija prinaša za

---

61 Mario Draghi, *The future of European competitiveness* (Prihodnost evropske konkurenčnosti), 2024.

kakovostnejšo oskrbo;

41. poudarja, da ima neplačano skrbstveno delo družbeni in gospodarski vpliv; poudarja, da ima tako delo ključno vlogo v evropskih družbah in gospodarstvu, saj vpliva na delovno aktivnost, zlasti žensk, prispeva k trdovratni vrzeli v stopnji delovne aktivnosti in plačilni vrzeli med spoloma ter ustvarja precejšen pritisk na sistem socialnega varstva, zdravstveni sistem in sistem dolgotrajne oskrbe v vseh državah članicah; zato poziva države članice, naj pri programih za zgodnje odkrivanje in preprečevanje posebno pozornost namenijo oskrbovalcem; poudarja, da se neformalni oskrbovalci, zlasti ženske, ki opravljajo neplačano skrbstveno delo, se spoprijemajo s preobremenjenostjo zaradi dela in oskrbe ter imajo omejeno socialno zaščito, srečujejo z izzivi, tudi socialno-ekonomskimi, neustrezno infrastrukturo na področju formalne oskrbe in neustrezno podporo duševnemu zdravju, njihove prispevke pa je treba priznati in ciljno podpreti; ugotavlja, da se lahko neformalni oskrbovalci spoprijemajo z osamljenostjo, revščino in težavami pri dostopu do zaposlitve ali težavami s telesnim in duševnim zdravjem; poudarja zlasti, da med težave z duševnim zdravjem zaradi nudenja dolgotrajne oskrbe spadata tesnoba in depresija, ki sta za 20 % pogostejši pri neformalnih oskrbovalcih kot pri osebah, ki ne nudijo oskrbe, tveganjem težav z duševnim zdravjem pa je izpostavljenih 66 % formalnih oskrbovalcev; ugotavlja, da je to precejšnja razlika v primerjavi s širšo delovno silo, kjer o podobnih težavah poroča 43 % zaposlenih; ugotavlja, da lahko obveznosti neformalne oskrbe oskrbovalcem preprečijo opravljanje svojih preventivnih zdravstvenih pregledov in privedejo do izgube dohodka, kar prispeva k revščini žensk; poudarja, da so ti škodljivi učinki tesno povezani z intenzivnostjo zagotovljene oskrbe;

42. obsoja, da so številni formalni oskrbovalci in delavci v gospodinjstvu zaradi svoje rase, etničnega porekla, spola, socialno-ekonomskega statusa ali narodnosti v izrazito negotovem položaju in doživljajo presečno diskriminacijo ter da so številne med njimi ženske, ki nimajo uradne pogodbe o zaposlitvi in so tako bolj izpostavljene izkoriščanju, pogosto pa tudi ne morejo uveljavljati svojih pravic, zlasti do dostojnega dela in socialne zaščite;

43. poziva k ciljni finančni podpori in pobudam za zagotavljanje storitev psihološke podpore in podpore duševnemu zdravju neformalnim oskrbovalcem, vključno z nadomestno oskrbo za občasno pomoč, in k ukrepom, s katerimi bi preprečili revščino in socialno izključenost, pri čemer naj si države članice izmenjujejo dobro prakso na tem področju;

44. poudarja, da bi morala ustrezna in ciljna podpora za neformalne oskrbovalce vključevati priznanje vloge in pravic oskrbovalcev, podporne storitve, kot je nadomestna oskrba, svetovanje, medsebojno podporo, finančno pomoč in nadomestila za zmanjšanje tveganja revščine, prožne ureditve dela (dopust, delovni čas, delo na

daljavo) za usklajevanje oskrbe in zaposlitve, usposabljanje in obveščanje, da bi oskrbovalce opremili s spretnostmi, ter smiselno udeležbo pri razvoju politike;

45. poudarja, da si je treba močno prizadevati za izboljšanje zaposlitvenega statusa formalnih oskrbovalcev in odpravo pomanjkanja delovne sile v sektorju oskrbe, med drugim s prilagojenimi rešitvami, s katerimi bi spodbujali prijavljeno delo, pravične plače, možnosti kariernega razvoja ter boljše in dostojne delovne pogoje; poudarja, da bi z vlaganjem v storitve formalne oskrbe lahko precej zmanjšali pritisk na neformalne oskrbovalce in preprečili nekatere škodljive učinke na njihovo usklajevanje poklicnega in zasebnega življenja in poklicne možnosti, s čimer bi prispevali k enakosti spolov;

46. poudarja, da je treba poskrbeti za ustrezno ciljno usmerjeno psihosocialno in izobraževalno podporo za mlade oskrbovalce[62], med katerimi je od 4 % do 10 % otrok v EU in pri katerih njihove obveznosti oskrbe vplivajo na izobraževanje, duševno zdravje, socialni razvoj[63] in poklicno pot v prihodnosti; poziva, naj se oblikujejo namenski programi EU za podpiranje mladih oskrbovalcev, da bi preprečili osip iz šol ali trga dela;

47. priznava, da sicer precejšen del skrbstvenega dela opravijo državljani EU, določen del pa tudi ženske iz tretjih držav; poudarja, da bi morali prizadevanja osredotočiti na privabljanje in zadržanje domačih formalnih oskrbovalcev, zaposlovanje delavcev iz tretjih držav pa mora temeljiti na potrebah trga dela in dobro upravljanih zakonitih migracijah, poleg tega pa bi moralo vključevati obsežno strokovno usposabljanje; poudarja, da mora zaposlovanje delavcev iz tretjih držav potekati izključno prek preglednih in zakonitih migracijskih kanalov, ki temeljijo na pravicah; poziva, naj se izvajajo znatne naložbe v razvoj spretnosti in strokovno usposabljanje, da bi podprli opolnomočenje in vključevanje zakonitih delavcev iz tretjih držav; odločno obsoja vse oblike neprijavljenega dela, izkoriščanja ali prekarne zaposlitve ter poudarja nepogrešljiv prispevek formalnih oskrbovalcev iz EU in tretjih držav k socialni koheziji in dobremu počutju v EU;

48. se zaveda, da je dostop do kakovostnega zdravstvenega varstva, kar vključuje pravice do spolnega in reproduktivnega zdravja, nujno

---

62 Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, *In-depth policy briefing: The situation of young carers in Europe* (Poglobljeno poročilo o politiki: Položaj mladih oskrbovalcev v Evropi), 2024. Mladi oskrbovalci so otroci, mlajši od 18 let, ki redno skrbijo za invalidnega ali drugače nesamostojnega starša, sorojenca ali drugega člana gospodinjstva.

63 Evropski parlament, Generalni direktorat za notranjo politiko, *In-depth policy briefing: The situation of young carers in Europe* (Poglobljeno poročilo o politiki: Položaj mladih oskrbovalcev v Evropi), 2024.

potreben, da se vsem zagotovi kakovostno življenje;

Pot naprej

49. poziva Komisijo, naj skupaj z ustreznimi agencijami zagotovi točne, dostopne in primerljive podatke za merjenje vrzeli med spoloma pri oskrbi, vključno z raziskavami o porabljenem času, da bi lahko države članice izmenjale dobro prakso in učinkovito odpravile to vrzel;

50. poziva, naj se sistematično zbirajo točni, visokokakovostni in primerljivi podatki, razčlenjeni po spolu, o obveznostih dolgotrajne oskrbe ter nege in varstva otrok, o zaslužku, kar vključuje plače[64], pokojnine, delovni čas, pokritost s socialno zaščito in pogodbeni status formalnih oskrbovalcev v EU, o položaju državljanov tretjih držav in otrok, ki nudijo oskrbo, ter o sektorju osebnih in gospodinjskih storitev in neformalni oskrbi, kjer je to mogoče, da bi spremljali, v kolikšni meri družinski člani nudijo oskrbo sorodnikom in ali oziroma kako te obveznosti oskrbe vplivajo na njihovo delovno življenje;

51. poziva Komisijo in države članice, naj zbirajo podatke o položaju mladih oskrbovalcev ter pripravijo smernice in si izmenjujejo dobro prakso na ravni EU, da bi državam članicam pomagali opredeliti mlade oskrbovalce ter jih podpirali v šolah in skupnostih ter prek okrepljenih zdravstvenih sistemov; poziva Komisijo, naj vzpostavi strukturiran dialog o oskrbi in letno platformo za oskrbo, ki bi povezovala vse zadevne deležnike, kot so akademiki, predstavniki držav članic, združenja oskrbovancev, neformalni oskrbovalci ter socialni, komercialni, javni in neprofitni ponudniki oskrbe in sindikati, da bi proučili napredek, izmenjali inovativne prakse za boljše doseganje ciljev iz evropske strategije oskrbe in določili, kako naj se izvaja v prihodnje;

52. poziva, naj se vidik spola vključuje v proračun, da bi z izdatki za storitve oskrbe neposredno zmanjševali neenakosti, s katerimi se srečujejo ženske in deklice;

53. poudarja, da bi se morali oskrbovalci osredotočiti predvsem na oskrbo, zato je treba zmanjšati nepotrebno birokracijo in se čim bolj izogibati temu, da se jim dodeljujejo administrativne naloge, ki jih lahko opravijo upravni pomočniki ali ustrezna digitalna orodja;

54. poudarja, da se je treba med pripravo napovedanega dogovora o oskrbi posvetovati z vsemi ustreznimi deležniki na ravni EU ter nacionalni in lokalni ravni, tudi s predstavniki neformalnih oskrbovalcev in organizacijami bolnikov, da bi se preprečile izolirane politike ter upoštevale raznolike situacije in potrebe;

---

64 https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Glossary%3AWages_and_salaries_-_EBS.

55. poziva države članice, naj vlagajo v skrbstveno ekonomijo in izvajajo priporočila Sveta[65] o reviziji barcelonskih ciljev o predšolski vzgoji in varstvu ter o dostopu do cenovno ugodne visokokakovostne dolgotrajne oskrbe iz evropske strategije oskrbe, naj v svoja poročila o izvajanju vključijo opredelitev dobre prakse in vrzeli, evidentiranje napredka in strategije za spodbujanje večje udeležbe moških v sektorju oskrbe ter naj se lotijo vprašanja neprijavljenega skrbstvenega dela, tako da opredelijo glavne razloge zanj in predlagajo prilagojene rešitve; poziva Komisijo, naj poskrbi, da bo imelo evropsko jamstvo za otroke jasne cilje in prednostne naloge ter naj se mu dodeli znaten proračun, ter spodbuja Komisijo in države članice, naj poskrbijo za cenovno ugodne, visokokakovostne in dostopne storitve vzgoje in varstva predšolskih otrok ter oskrbe starejših;

56. poudarja, da bi morala biti strategija oskrbe usklajena s strategijo EU o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030, saj obravnavata skupne izzive;

57. poudarja, da bi bilo treba pri oskrbi invalidov dajati prednost avtonomiji, saj bi jim bilo treba omogočiti, da se odločijo, kje in s kom bodo živeli, pa tudi dostojanstvu in vključevanju s pristopom, ki temelji na človekovih pravicah in je prilagojen posamezniku, pri čemer naj se upoštevajo aktualne spremembe v zagotavljanju oskrbe; poudarja, da bi to lahko dosegli z izboljšanjem njihovih pogojev oskrbe, na primer z visokokakovostno oskrbo na domu ali drugimi možnostmi bivalne oskrbe, ki bi izpolnjevale njihove potrebe, vključno z neodvisnim in dostopnim življenjem, in z vključevanjem invalidov v načrtovanje sistemov oskrbe, pri čemer bi tudi spodbujali njihovo izobraževanje in usposabljanje, med drugim z digitalnimi rešitvami, ter tako ustvarili vključujočo delovno silo in jim zagotovili dostop do zaposlitve;

58. poudarja, da je zaposlena samo polovica od 42,8 milijona delovno sposobnih invalidov v EU in da je za polni delovni čas zaposlenih zgolj 21 % invalidk[66]; zato poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo in usposabljajo oskrbovalce, da bi podprli vključevanje invalidov na trg dela;

59. poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost nameniti neformalnim oskrbovalcem, družinam in staršem, zlasti materam, ki nudijo dolgotrajno oskrbo invalidnim otrokom, tako da se jim zagotovijo ustrezna finančna ali socialnovarstvena podpora ter dostop do storitev nadomestne oskrbe in svetovanja;

60. v zvezi s tem poudarja, da mora EU na podlagi obveznosti iz

---

65 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=oj:JOC_2022_484_R_0001, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32022H1215(01).

66 Evropski indeks enakosti spolov, Evropski inštitut za enakost spolov, 2024.

Konvencije OZN o pravicah invalidov sistematično vključevati pravice invalidov v vse programe iz večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027, tako da razvije metodologijo za spremljanje izdatkov v korist invalidov, tudi invalidnih žensk in deklet, in preveri, ali vsi programi in projekti, ki jih financira EU, invalidom zagotavljajo enake možnosti in dostop do finančnih sredstev EU;

61. poziva k celovitemu izvajanju, nato pa skrbnemu spremljanju, izvrševanju in ocenjevanju direktive o usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja; poudarja, da je treba podaljšati in se zavzeti za ustrezno plačan materinski, očetovski in oskrbovalski dopust ter spodbujati izrabo starševskega dopusta, poleg tega pa spremljati, v kolikšni meri ga vzamejo moški; poziva države članice, naj z ustreznim plačilom in nadomestilom ter dostopom do storitev nadomestne oskrbe izboljšajo status neformalnih oskrbovalcev, da bi bolje podprli obstoječe neformalne oskrbovalce, hkrati pa lažje dosegli prvotni cilj direktive, tj. spodbuditi več moških, da sodelujejo pri oskrbi; poziva Komisijo, naj si prizadeva za spodbude za izrabo starševskega dopusta za oba starša in za prožne ureditve dela za starše ter naj predlaga smernice za kakovost in izmenjavo dobre prakse pri storitvah dolgotrajne oskrbe na ravni EU, med drugim za ustrezno število zaposlenih, specializirane programe usposabljanja in mehanizme za zagotavljanje kakovosti; poziva, naj se vzpostavi učinkovita zaščita, ki bo zaposlene, ki dopust porabijo za oskrbo družinskih članov, zlasti ženske, obvarovala pred odpovedjo ali kakršno koli diskriminatorno obravnavo zaradi njihovih obveznosti oskrbe;

62. poziva države članice, naj uvedejo ustrezno plačan, neprenosljiv starševski dopust za vsakega od staršev, da ženske ne bi bile nesorazmerno obremenjene z obveznostmi oskrbe; poudarja, da je treba izboljšati, v kolikšni meri moški izrabijo dopust, če naj se spremenijo norme, zagotovi enaka udeležba žensk na trgu dela in ublažijo morebitni negativni medgeneracijski učinki na deklice;

63. poziva Komisijo, naj predloži direktivo o pravici do odklopa, da bi zaščitili vse delavce, zlasti starše in oskrbovalce;

64. poziva, naj se zaščitijo neformalni oskrbovalci, ki so večinoma ženske, vključno s tistimi, ki prekinejo poklicne dejavnosti, da bi skrbele za družinskega člana ali drugo osebo, ki potrebuje oskrbo; poziva Komisijo in države članice, naj spodbujajo, priznajo in podprejo njihovo vlogo ter priznajo, da so ključni za socialno kohezijo in vzdržnost sistemov oskrbe po vsej Evropi; v zvezi s tem zahteva, naj se jim zagotovi dostop do sistemov socialne zaščite, da bi zmanjšali škodljive učinke oskrbe, zlasti na poklicno pot in ekonomsko neodvisnost žensk, obenem pa naj se poskrbi, da ženske ne bodo izrinjene s formalnega trga dela;

65. poziva Komisijo, naj uvede celovit okvir, ki upošteva vidik spola, da bi v naslednji evropski strategiji oskrbe opredelili in priznali različne

oblike neformalne oskrbe po Evropi; poudarja, da je treba neformalne oskrbovalce podpreti ter jim zagotoviti prožne ureditve dela, oskrbovalski dopust in dostop do ustreznih storitev nadomestne oskrbe, svetovanja in medsebojne podpore; poudarja, da je treba neformalnim oskrbovalcem omogočiti prosti čas in spodbujati njihov osebni razvoj;

66. poziva Komisijo in države članice, naj priznajo neplačane oskrbovalce, tako da jim zagotovijo dostop do socialne zaščite, storitev nadomestne oskrbe in finančne podpore ter da se njihovo delo upošteva pri izračunu pokojnine; poudarja, da je treba postopoma zmanjševati neplačano skrbstveno delo, ki ga opravljajo ženske in dekleta, in sicer z rešitvami za prerazporeditev bremena, kot so naložbe v cenovno dostopno nego in varstvo otrok, oskrbo starejših in storitve za invalide, ter spodbujanjem tega, da bodo moški v enaki meri opravljali skrbstveno delo;

67. poudarja, da bi zmanjšali neplačano skrbstveno delo, če bi poskrbeli za univerzalne visokokakovostne storitve nege in varstva otrok;

68. poziva države članice, naj izmenjujejo dobro prakso o minimalnem trajanju nadomestne oskrbe za neformalne oskrbovalce, poskrbijo za njihovo dobro telesno in duševno počutje ter jim omogočijo nadaljnjo udeležbo v zaposlitvi; poziva, naj se vzpostavijo konkretni podporni ukrepi, kot so kampanje ozaveščanja, prostovoljne možnosti za priznanje spretnosti in ciljno usmerjeno usposabljanje;

69. poziva Komisijo in države članice, naj priznajo mlade oskrbovalce, katerih potrebe so pogosto spregledane, in razvijejo ciljne podporne ukrepe, vključno s prožnimi izobraževalnimi ureditvami, svetovanjem in nadomestno oskrbo, da bi preprečile negativne učinke na njihovo zdravje, izobraževanje in prihodnje zaposlitvene možnosti;

70. poziva Komisijo in države članice, naj poskrbijo, da bodo obdobja neformalne oskrbe pravično priznana v pokojninskih sistemih in sistemih socialne varnosti ter v povezanih prihodnjih pobudah EU; poleg tega spodbuja države članice, naj proučijo, s katerimi pravičnimi in trajnostnimi rešitvami bi zaščitili osebe, zlasti ženske, ki velik del svojega delovnega življenja namenijo oskrbi odvisnih oseb;

71. poziva Komisijo in države članice, naj izboljšajo delovne pogoje v sektorju formalne oskrbe, se pri tem osredotočijo na pravično in enako plačilo ter pozornost namenijo telesnemu in psihološkemu naporu zaradi oskrbe, dostopu do nadaljnjega izobraževanja in usposabljanja in varnemu delovnemu okolju, vključno z ukrepi za preprečevanje izgorelosti ter vseh oblik nasilja in nadlegovanja pri delu, obenem pa spodbujajo privlačnost poklicev oskrbe z dolgoročnimi možnostmi, izboljšujejo socialni dialog ter spodbujajo zaposlitev in zadržanje večjega števila moških v sektorju oskrbe; poudarja, da bodo delovna mesta v sektorju oskrbe privlačnejša, če

se bodo povečale plače in izboljšali delovni pogoji, s tem pa bi tudi odvračali od neprijavljenega dela; želi opozoriti, da morajo države članice ustrezno prenesti direktivo o preglednosti plačil v nacionalno zakonodajo in jo izvajati, da bi vzpostavili strukture plačil, ki upoštevajo spretnosti, obveznosti in družbeno vrednost teh vlog, in jasne možnosti za ženske, da napredujejo do vodstvenih in odločevalskih položajev v sektorju oskrbe;

72. poziva Komisijo in države članice, naj še bolj vlagajo v visokokakovostno poklicno usposabljanje ter izboljšajo priznavanje spretnosti, pridobljenih s formalno in neformalno oskrbo, tako da jih vključijo v politike vseživljenjskega učenja in izpopolnjevanja, razmislijo pa naj tudi o certificiranju in drugih mehanizmih za čezmejno priznavanje kvalifikacij; spodbuja uvajanje digitalnih zdravstvenih orodij, da bi izboljšali digitalne spretnosti formalnih oskrbovalcev, kot je zagotavljanje podpore na daljavo, vključno s teleoskrbo ali videoposveti; poudarja, da se spretnosti ne pridobijo le s formalnim izobraževanjem ter da je treba v političnih okvirih priznati in potrditi alternativne možnosti za razvoj spretnosti; poziva države članice, naj spodbujajo ukrepe za postopno in prožno (ponovno) vključevanje delavcev, ki so za dlje časa prekinili poklicne dejavnosti zaradi oskrbe sorodnikov, na trg dela, vključno z izpopolnjevanjem in preusposabljanjem;

73. poudarja, da lahko podjetništvo ustvari zaposlitvene možnosti v sektorju oskrbe in da je treba podpirati ženske pri prehodu z neformalne oskrbe na podjetništvo v sektorju oskrbe; poziva države članice, naj zagotovijo prilagojene smeri usposabljanja za podjetništvo ter poenostavljene upravne postopke za ustanovitev malih in srednjih podjetij v lasti žensk in za samozaposlene ženske v sektorju, pa tudi lažji dostop do mikrokreditov, saj ima tak poklicni prehod gospodarsko in družbeno vrednost;

74. poziva Komisijo, naj za spodbujanje izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja v sektorjih, v katerih po vsej EU primanjkuje delovne sile, kot je skrbstveno delo, izkoristi unijo spretnosti ter tako zagotovi možnosti izpopolnjevanja in preusposabljanja za vse poklicne oskrbovalce ter prizna diplome iz poklicnega izobraževanja in usposabljanja;

75. poziva, naj se oblikuje evropski statut za oskrbovalce, da bi obravnavali posebne potrebe formalnih oskrbovalcev, kot je priznavanje spretnosti, pridobljenih s skrbstvenim delom, in tako formalne oskrbovalce, sektor osebnih in gospodinjskih storitev, delodajalce, ki uporabljajo agencijske delavce, in institucionalno oskrbo vključili v skupni okvir in opredelitev EU, s čimer bi zagotovili minimalne standarde priznavanja in zaščite oskrbovalcev v vseh državah članicah ter zmanjšali neenakosti med njimi;

76. poziva Komisijo in države članice, naj zdravstveno strategijo EU uskladijo z evropsko strategijo oskrbe ter spodbujajo sinergijo med

programom EU za zdravje in drugimi možnostmi financiranja za sektor oskrbe, da bi povezali sisteme zdravstvenega varstva in socialne oskrbe ter zagotovili neprekinjeno podporo, zlasti za kronične bolezni najbolj ranljivih posameznikov;

77. poziva, naj se oblikuje evropski akcijski načrt, ki bo prispeval k odpravi vrzeli med spoloma pri oskrbi ter podpiral formalne in neformalne oskrbovalce; zato poziva, naj se podprejo starši samohranilci in družine v ranljivem položaju, tudi tisti, ki se spoprijemajo s presečno diskriminacijo, večjimi potrebami po oskrbi oziroma zelo intenzivnimi potrebami, pri čemer naj bo poudarek na pokritosti s socialno zaščito, cenovno ugodni, dostopni in visokokakovostni negi in varstvu otrok, boljšem usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja, cenovno dostopnih in visokokakovostnih storitvah dolgotrajne oskrbe, boljših delovnih pogojih v sektorju oskrbe in spodbujanju enakosti; zato poziva, naj bo ta načrt osredotočen na dostop do zaposlitve in usposabljanja, tudi na področjih digitalnih spretnosti, pokritosti s socialno zaščito, infrastrukture in dolgoročnih storitev na področju oskrbe, nege in varstva otrok, v sektorju osebnih in gospodinjskih storitev, na področju psihosocialne podpore in boljše prožnosti dela;

78. ugotavlja, da lahko ustrezen dostop do storitev na področju reproduktivnega zdravja in splava staršem pomaga pri tem, da se izognejo stresu zaradi nepričakovane nosečnosti, in pri načrtovanju družine; poziva države članice, naj zagotovijo cenovno ugoden dostop do teh storitev;

79. poziva države članice, naj v celoti izkoristijo sredstva EU, kot so mehanizem za okrevanje in odpornost, program EU za zdravje, Evropski socialni sklad plus in Evropski sklad za regionalni razvoj, da bi razvili dostopne, cenovno ugodne in visokokakovostne storitve in možnosti za vse starostne skupine, vse od vzgoje in varstva predšolskih otrok do dolgotrajne oskrbe starejših in invalidov; poudarja, da je treba v pojem „oskrba“ vključiti tudi pojem „podpora“, da se v celoti upoštevata raznolikost storitev in vidik pravic, na katerih temeljita;

80. pozdravlja napoved Komisije, da bo leta 2027 objavila celovit evropski dogovor o oskrbi, s katerim bo evropska strategija oskrbe obnovljena z ambicioznejšim in bolj usklajenim okvirom;

81. poziva Komisijo, naj se loti vprašanja formalnih in neformalnih oskrbovalcev, tako da spodbuja cenovno dostopno in visokokakovostno nego in varstvo otrok, izobraževalne obšolske programe in storitve dolgotrajne oskrbe; poudarja, da bi morala upoštevati priporočila iz tega poročila, da bi med drugim spodbujala priznavanje spretnosti in kvalifikacij, podprla razvoj spretnosti, poklicno napredovanje in naložbe v oskrbo ter izboljšala delovne in življenjske pogoje, tako da bi s sredstvi EU spodbujala pravično zaposlovanje in visokokakovostno oskrbo;

82. poudarja, da so večje naložbe v javno zdravje in socialno oskrbo, vključno s plačami in usposabljanjem delavcev, nujne, če naj se izboljšata zaposlovanje in zadržanje delovne sile ter zagotovijo kakovostna delovna mesta, ki povečujejo privlačnost dela v sektorju oskrbe;

°

° °

83. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.